

tage Godsejerne i Forsvar, men jeg skal sige med Hensyn til den Lov, at jeg tror ikke, den har været til Fordel for Tiendejerne (*K. M. Klausen*: Jo!) Har den virkelig det? Det kan jeg ikke tro! Det ærede Medlem har vist ikke fulgt Kapiteltaksterne, for saa vilde han have set, hvor meget de ere stegne, og han vil ogsaa have lagt Mærke til, at Præsterne klage over, at de faa for lidt i Indtægt, og mene sig berettigede til at sagsøge Statskassen, fordi de ere kaldede paa en Løn efter Kapiteltaksterne, mens de nu maa nøjes med Renten af den Kapital, der indvindes ved Tiendeaflysningen. Og i alt Fald, de, der sidde inde med Kirkerne, Kirketiendejerne, spinde sandelig ikke Silke ved Tiendeaflysningen.

Men det skal jeg ikke videre opholde mig ved, jeg skal dvæle ved det Emne, der er ulige interessanter, Forholdet mellem Borger og Bonde, og der vil jeg sige: Den eller de Mænd, der kunne tilvejebringe en god Forstaaelse og et indgaaende godt Forhold mellem Borger og Bonde, gør sig fortjent af sit Samfund. Jeg lyttede derfor med Opmærksomhed efter, hvorledes det ærede Medlem vilde opstille Vilkaarene for Samvirken og Samarbejde mellem Borger og Bonde. Godsejerne tog det ærede Medlem jo Afstand fra, han syntes, det var en Skam for Bønderne overhovedet at have med dem at bestille, og Arbejderne syntes det ærede Medlem ikke rigtig at kunne faa Ærinde til, de stod ham for fjernt. Derfor er det de to Klasser, Borger og Bonde, det nu efter det ærede Medlems politiske Betragtninger gælder at forene. Nu vil jeg spørge det ærede Medlem: Hvilken Fuldmagt have Borgerne givet ham til at handle? Det ærede Medlem staaer jo ikke en Gang som Ordfører for det Parti, han tilhører. Det ærede Medlem for Odense Amts 2den Valgkreds (Halsted) er optraadt som Ordfører, og det ærede Medlem fra Frederiksberg (Ellinger) er senere ogsaa optraadt som en Slags Ordfører. At det ærede Medlem repræsenterer Københavns 4de Valgkreds, det ved jeg, men det er jo ikke ensbetydende med, at han staaer som Talsmand og Repræsentant for Borgerne i København og de andre Købstæder her i Landet, ja, han udvidede jo Borgerbegrebet til ogsaa at gælde Befolkningen i Stationsbyerne. Men det faar nu være det, det er, det vil det ærede Medlem maaske gøre Rede for, med hvilken Fuldmagt han optræder som Forligsmægler mellem de to Samfundslag, Borger og Bonde.

Men det, der havde meget mere In-

teresse for mig, var at høre Vilkaarene, og de ere følgende — med den højtærede Formands Tilladelse skal jeg citere dem, de omtales Spalte 448. Det ærede Medlem siger, at skulde en saadan Forbindelse ske, „maatte man fra den saakaldte Borgerstands Side opgive meget Standshovmod, megen Vrangvillie overfor Bondebefolkningen, ogsaa megen forretningsmæssig Udbytning af Bondebefolkningen“. Det er det, det ærede Medlem kræver af Borgerne. De maa ikke være saa store paa det, som han efter sine Udtalelser mener, at de hidtil have været overfor Bønderne. De skulle opgive noget Standshovmod og Vrangvillie. Dette er nu ikke saa kostbart, skulde man synes, som at give Afkald paa forretningsmæssigt at udbytte Bønderne, men dette indeholder en voldsom Beskyldning mod Borgerne for, at de hidtil forretningsmæssigt have benyttet deres Stilling til at udbytte Bondebefolkningen til egen Fordel. Det skulde Borgerne lade være med, men hvad skulle Bønderne saa give til Gengæld? Bondebefolkningen skal, siger det ærede Medlem, som Offer bringe sine Doktriner. Hvad vil det sige? Det er deres Grundsætninger, det er de Grundbetragtninger, der hidtil have været ledende for dem i Politikken. Det er sandelig en kostbar Pris, at man for at blive behandlet lidt mere opmærksomt, lidt mere høfligt og ikke at blive taget saa meget ved Næsen som hidtil skal opgive sine Grundsætninger. Han sagde, at de skulde opgive deres Frihandelsdoktriner og deres overdrevne Næringsfrihedsdoktriner. Jeg tror nu ikke, at der bliver nogen Handel paa den Maade. Skal der blive en forstandig Sammenslutning mellem Borger og Bonde, maa man helst være fælles om Principperne, om visse Grundanskuelser; saa skal man ikke lægge Vægt paa hele den udvortes Side, den Maade, hvorpaa man optræder overfor hinanden i det daglige private Liv. Det er mig da en Glæde at udtale, at det Ministerium, jeg har den Ære at staa i Spidsen for, ikke betragter sig som et Klasseministerium, ikke som et Bondeministerium, men som et Ministerium, der repræsenterer og gerne vil repræsentere det hele Folk og gøre, hvad vi formaa, for at skifte Sol og Vind lige mellem de forskellige Samfundslag. Det Parti, vi støtte os til, er ikke et Bonde-regimente, som man har villet give det Udseende af, det er et Parti samlet paa visse bestemte Grundsætninger, og det er dem, der skulle dele og skille Befolkningen, og ikke det, om man bor i Byerne eller paa Landet, og ikke, om man gaar i Vadmelstrakke eller i Klædeskjole. Det er ikke